

Odprtje slovenske vzorčne kmetije na Gornjem Seniku v Porabju

Porabje: Slovenska vzorčna kmetija

Lucija Kavčič, foto: Kmetija.hu, Lucija Kavčič, arhiv Demokracije

V Gornjem Seniku v Porabju so konec julija slovesno odprli slovensko vzorčno kmetijo, ki je odslej še bolj odprta za obiskovalce zlasti s slovenske strani. Poletje in čas dopustov je ravno primeren čas za obisk Porabja in njegovih prebivalcev.

Slovenska vzorčna kmetija v Gornjem Seniku v Porabju je skupen projekt urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu ter ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, zato sta jo 22. julija skupaj odprla minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc in minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejan Židan. Kot sta poudarila ministra, je vzročna kmetija izrednega pomena za slovensko narodno skupnost na Madžarskem, ker predstavlja osrednji center, namenjen druženju, izobraževanju in

spodbujanju kmetijskih dejavnosti v Porabju na Madžarskem. Minister Gorazd Žmavc je v govoru ob odprtju dejal, da urad svojo aktivnost pri ohranjanju in razvoju slovenske narodnostne identitete zunaj meja Slovenije razume tudi kot prispevek h krepitvi slovenskega gospodarstva. Posebna pozornost je tako namenjena gospodarskemu povezovanju med matico in slovensko skupnostjo na drugi strani meje. Pri slovenski vzorčni kmetiji gre prav za to. Njen namen je krepitev kmetijstva v povezavi s turizmom, panogo, ki je že od

nekdaj prisotna na tem območju in hkrati pomeni njegovo nadaljnjo perspektivo. Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu je prepričan, da bo kmetija pripomogla k še večji turistični prepoznavnosti regije navzven, s tem pa tudi h krepitvi skupnosti, ki živi na tem območju, torej h krepitvi slovenstva v Porabju.

Razvoj kmetijstva Kmetijski minister Židan je v svojem govoru izrazil željo, da bo projekt postal primer dobre prakse v kmetijstvu, kako naj bo kmetija organizirana in kako naj deluje

ter preživi v okolju nacionalnega parka, kjer je tudi locirana. Spomnil je, da je zamisel za postavitve slovenske vzorčne kmetije zaživela novembra 2010 ob njegovem prvem obisku v Porabju. »Idejni projekt za vzorčno kmetijo smo naročili Kmetijsko-gozdarskemu zavodu Maribor, ki je postavil zasnovo kmetije kot mešano ekološko kmetijo, upoštevajoč evropske kmetijske normative, predvsem pa predpise za delovanje kmetije v nacionalnem parku,« je dejal Židan.

Priložnost za turizem Slovenska

vzorčna kmetija v Gornjem Seniku stoji v madžarskem nacionalnem parku Örseg in je namenjena predstavitvi, kako naj bo organizirana kmetija v nacionalnem parku, da se lahko sama preživi. Projekt je naravnani tudi tako, da kmetija spodbuja razvoj kmetijstva v Porabju in pritegne posamezne kmete k sodelovanju z vzorčno kmetijo. S svojo turistično ponudbo bo vpeta v skupen turistični produkt Porabja, ki bo zaživel s povezavo z drugo turistično ponudbo samega Porabja kot navezavo na Prekmurje in obmejno območje sosednje Avstrije. Slovenska vzorčna kmetija je tudi eden od štirih pomembnih projektov v zamejstvu, ki jih je oziroma jih bo slovenska vlada letos uspešno končala. Poleg nje so to še Tržaško knjižno središče v Trstu, Slovenska glasbena šola v Celovcu in Slovenski dom Kulturno-prosvetnega društva Bazovica na Reki. Zaključek vsekakor pomeni tudi začetek, saj bo čas pokazal, kako uspešni bodo našeti projekti in ali bodo v sedanji ne prav ugodni gospodarski situaciji preživel.

Zanimivosti Porabja Vsekakor ima obiskovalec, ki ga bo pot zanesla na slovensko vzorčno kmetijo v Gornjem Seniku, kaj videti; tako sporoča njihova spletna stran www.kmetija.hu. Že na Gornjem Seniku si lahko najprej ogleda katoliško cerkev sv. Janeza Krstnika. Na mestu današnje cerkve je že v drugi polovici 14. stoletja stala kapelica, posvečena sv. Janezu Krstniku. Cerkev so večkrat dogradili in obnovili, poslikana je s freskami sv. Ciriila in Metoda. Sedanjo podobo je cerkev dobila leta 1938, ko so jo pod vodstvom takratnega duhovnika Janoša Kúharja dogradili. Na Gornjem Seniku je župnikoval Jožef Košič, avtor prve pokrajinske monografije in pisec več slovenskih knjig. Njegov nagrobni spomenik je na tamkajšnjem pokopališču, na cerkvenem zidu pa najdemo njegovo spominsko ploščo. V starem župnišču na Gornjem Seniku je na ogled stalna razstava v spomin slovenskim župnikom, ki so službovali v porabskih župnijah. V sosednjem Dolnjem Seniku

Katoliška cerkev sv. Janeza Krstnika na Gornjem Seniku je bila končana leta 1764.

je znamenitost katoliška cerkev Blažene Device Marije v klasičističnem slogu, ki jo je dal leta 1815 zgraditi veleposestnik Alajos Batthyány. V vasi Dolnji Senik najdemo več kipov. Iz kamna izklesan Marijin kip pred cerkvijo je iz kapele, ki je bila zgrajena leta 1764. Na današnjo lokacijo so ga postavili leta 1889. Poleg cerkve stoji spomenik padlim v 1. svetovni vojni, nasproti cerkve pa kip sv. Florjana. Le malo loke ve, da sta na Dolnjem Seniku hidroelektrarna in nasip. Doljneseniška hidroelektrarna ima vgrajene štiri turbine in ob maksimalnem pretoku (12 m³/s) proizvede 200 kWh električne energije. Nekaj metrov niže pa se začne spust po Rabi s kajaki in kanuji.

Monošter Zapeljati se kaže še do Monoštra in si tam ogledati baročno cerkev in samostan, ki sta bila zgrajena po načrtih dunajskega arhitekta Franza Antona Pilgrama med letoma 1748 in 1764. Cerkvni stolp je visok 60,5 metra. Kupola je poslikana s freskami, na katerih je upodobljena monoštrska bitka. Naslikala sta jih Stefan Dorfmeister st. in Stefan Dorfmeister ml. Hrastove klopi s črnimi intarzijami je izklesal cistercijski menih Gaspar Schrezenmayr. Delo je trajalo kar 40 let. Baročno stavbo sta z drugimi slikami okrasila laični menih Matthias Grusner in slikar Stefan Dorfmeister st., leseni kipi pa so delo Jozefa Schitzlerja. Samostan je najlepši z vzhodne strani;

tam sta knjižnica in opatijska jedilnica, ki jo krasijo stenske slike Matthiasa Grusnerja. Cerkev in samostan obdaja javni park, ki se imenuje Várkert. Severno od baročne cerkve je tako imenovana cerkev - kašča. Cerkev, ki je zgrajena na temeljih iz 12. stoletja, je bila sprva trdnjava. V bojih leta 1605 so jo pogнали v zrak in bila je uničena. Po vnovični zgraditvi je bila do postavitve baročne cerkve to župnijska cerkev. Od leta 1988 pa je v njej večnamenska dvorana. V Monoštru je še Muzej Pavla Avgusta, kjer je od spomladi do jeseni na ogled stalna etnološka razstava. V Monoštru je tudi Slovenski kulturni in informativni center Lipa, kjer ima sedež Zveza Slovencev na Madžarskem, Radio Monošter, ki ima oddaje v slovenskem jeziku, in uredništvo Porabja, časopisa porabskih Slovencev. Terme St. Gotthard Spa & Wellness v Monoštru sodijo med najsodobnejše opremljene kopališča regije in Srednje Evrope. Gostom je na razpolago 1500 m² vodnih površin, savna, rimsko kopališče, prostori za športne dejavnosti ter profesionalne spa, sprostitvene in zdraviliške storitve.

Tromejnik Spomenik Tromejnik ali tromejni kamen, ki stoji na stičišču Madžarske, Slovenije in Avstrije, je še ena zanimivost, ki je ne kaže izpustiti. Postavljen je bil po podpisu mirovne pogodbe v Trianonu leta 1924. Prva prireditev na tej točki je bila 4. junija leta 1989, od takrat predstavlja simbol sožitja in je primerna lokacija za mednarodne prireditve. Geografska točka Tromejnik je na vrhu manjše vzpetine blizu naselja Trdkova v Krajinskem parku Goričko. Krožna pot iz velikega parkirišča ob vznožju vzpetine je lahek in zanimiv izlet v naravi, saj poteka po gozdni učni poti. Na vrhu so klopce, spomenik in informativne table. Tromejnik leži v regiji Severni Panonski svet in podregiji Goričko.

V Monoštru je Slovenski kulturni in informativni center, kjer imajo sedež Zveza Slovencev na Madžarskem, Radio Monošter in uredništvo časopisa Porabja.